7. 6. 2024

ID: 118123

Ochrana spotřebitele

Obsah výrazu „imperativní ustanovení“ užitý v kontextu čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy zahrnuje (vnitrostátně) kogentní ustanovení právního řádu země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, která stanovují určitý standard ochrany spotřebitele a od nichž se nelze podle daného právního řádu smlouvou odchýlit. Právě tato ustanovení omezují zvolené právo v rozsahu, ve kterém neposkytuje spotřebiteli stejný či vyšší standard ochrany. Pokud tedy spotřebitelská smlouva splňuje podmínky uvedené v čl. 5 odst. 1 Římské úmluvy, mohou si strany této smlouvy v souladu s čl. 3 odst. 1 Římské úmluvy zvolit rozhodné právo pro uvedenou smlouvu, avšak dotčený spotřebitel nesmí být v důsledku této volby zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit a jež by se jinak použila v případě neexistence volby práva na základě čl. 5 odst. 3 Římské úmluvy, která stanoví, že taková smlouva se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 3814/2022-312 ze dne 29.2.2024)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné Raiffeisenbank Seefeld-Hadres eGen se sídlem Rakouská republika, zastoupené JUDr. R.T., advokátem se sídlem v B., proti povinným 1) J. P., a 2) A. P., pro 39 312,11 EUR s příslušenstvím, prodejem zástavy, o návrhu povinných na zastavení exekuce, vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 15 EXE 1869/2018, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 8. srpna 2022, č. j. 72 Co 33/2021-254, tak, že usnesení krajského soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Usnesením Okresního soudu v Třebíči ze dne 25. 1. 2016, č. j. 11 C 6/2014-82, byl [k návrhu zástavního věřitele Raiffeisenbank Seefeld-Hadres eGen (oprávněné) podanému proti zástavním dlužníkům Jaroslavu Pevnému a Anně Pevné (povinným)] nařízen soudní prodej zástavy, a to bytové jednotky č. XY nacházející se v budově č. p. XY,XY, stojící na pozemku p. č. XY a podílu na společných částech domu a pozemku XY na budově č. p. XY, XY, byt. dům, LV č. XY a na pozemku p. č. XY, LV XY – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 435 m2, se všemi součástmi a příslušenstvím tak, jak jsou tyto nemovitosti zapsány na LV č. XY vedeném Katastrálním úřadem pro Vysočinu, Katastrální pracoviště XY, pro obec a katastrální území XY, k uspokojení peněžité pohledávky ve výši 40 476,58 EUR s úrokem ve výši 4 % ročně z částky ve výši 40 476,48 EUR ode dne 2. 7. 2014 do zaplacení, a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

2. Okresní soud v Třebíči pověřením ze dne 13. 9. 2018, č. j. 15 EXE 1869/2018-21, k exekučnímu návrhu ze dne 29. 8. 2018 a k žádosti o pověření a nařízení exekuce ze dne 10. 9. 2018, a to prodejem v odstavci 1 specifikované zástavy, k uspokojení peněžité pohledávky ve výši 39 312,11 EUR s úrokem ve výši 4 % p. a. počítaným z částky ve výši 39 247,60 EUR ode dne 1. 9. 2018 do zaplacení, nákladů oprávněné účelně vynaložených k vymáhání nároku a nákladů exekuce soudního exekutora, vedením exekuce k vymáhání pohledávky podle vykonatelného usnesení Okresního soudu v Třebíči ze dne 25. 1. 2016, č. j. 11 C 6/2014-82, pověřil soudního exekutora Mgr. Zdeňka Ráčka, Exekutorský úřad Žďár nad Sázavou.

3. Podáním ze dne 25. 3. 2020 povinní navrhli odklad a zastavení exekuce. Návrh odůvodnili tím, že

svůj úvěr spláceli a splácí. Uznávají, že placení neprobíhalo řádně v dohodnutém rozsahu. Na druhou stranu oprávněná či osoby, se kterými spolupracovala, si z těchto strhávali nemalé sumy, jež se zřejmě nezapočítávaly na splátky. Povinní jako spotřebitelé nebyli při sjednávání úvěrové smlouvy dostatečně seznámeni s jejími podmínkami, což se týká zejm. poplatků, provizí, pojištění, sankce apod., o nichž se smlouva zmiňuje pouze obecně. Tyto navíc oprávněná téměř jistě v průběhu trvání úvěrového vztahu uplatňovala (započítávala), čímž reálně docházelo k ponížení splátek na úvěr. Povinní proto „namítají a dovolávají se nepřiměřenosti a neurčitosti, tudíž neplatnosti a neexistence minimálně některých dílčích nároků oprávněné uplatňovaných z úvěrové smlouvy (již započítaných ze splátek či zahrnutých v pohledávce vyčíslené k exekuci), což se týká poplatků, provizí, pojištění, sankce apod., o nichž se smlouva zmiňuje pouze obecně a které nejsou součástí vlastní smlouvy“. Pochybnosti podle nich vyvolává „způsob zápočtu splátek na různé úroky“, „zajištění cestou vystavených bianko směnek a další nepřiměřená ujednání vůči spotřebiteli“. S ohledem na rozsah těchto nepřiměřených ujednání by celá spotřebitelská úvěrová smlouva „měla být označena za neplatnou, a to včetně na ní závislé zástavní smlouvy“.

4. Okresní soud v Třebíči (poté, co usnesením ze dne 14. 4. 2020, č. j. 15 EXE 1869/2018-61, rozhodl o odkladu exekuce „do pravomocného rozhodnutí soudu o návrhu povinných na zastavení předmětné exekuce ze dne 25. 3. 2020“) usnesením ze dne 25. 11. 2020, č. j. 15 EXE 1869/2018-133, rozhodl, že „návrh povinných ze dne 25. 3. 2020 na zastavení exekuce nařízené pověřením Okresního soudu v Třebíči ze dne 13. 9. 2018, č. j. 15 EXE 1869/2018-21, se zamítá“. Soud prvního stupně vyšel, mimo jiné, ze zjištění, že povinní s oprávněnou uzavřeli dne 2. 2. 2009 smlouvu o jednorázovém úvěru č. 10.003.283, že úvěrová smlouva byla uzavřena v německém jazyce (v německém jazyce byly též obchodní podmínky a přehled poplatků), který povinní neovládají, že k zajištění pohledávky oprávněné ze smlouvy o úvěru byla dne 2. 2. 2009 uzavřena zástavní smlouva, kterou s oprávněnou uzavřela I. P. jako tehdejší vlastník „předmětného bytu“ (zástavní smlouva byla uzavřena v německém i českém jazyce). Uvedl, že neznalost německého jazyka nemůže jít „k tíži oprávněné, která povinným úvěr poskytla na jejich žádost“. I bez znalosti německého jazyka je možné z úvěrové smlouvy dovodit, že „přinejmenším je povinným poskytován úvěr ve výši 35 000 EUR, tento bude splácen pravidelnými osmdesáti splátkami po částce 797 EUR“ a že „úvěr bude úročen sazbami 4 % a 6 %, přičemž částka 64 753 EUR by mohla i laika varovat, že se jedná pravděpodobně o celkovou cenu poskytnutého úvěru“. Pokud povinní nepřizvali k přetlumočení obsahu smlouvy tlumočníka (postačila jim přítomnost paní B.), nechovali se „dostatečně obezřetně, neprojevili očekávanou opatrnost, avšak tyto skutečnosti nemohou činit smlouvu neplatnou“. Jestliže povinní úvěr řádně nespláceli ani po uzavření dohody o splátkách ze dne 8. 2. 2016 (místo dohodnuté splátky 385 EUR platili jen 252 EUR měsíčně), k zesplatnění úvěru došlo řádně. Soud prvního stupně proto uzavřel, že povinní „věděli, že uzavírají smlouvu o úvěru, smlouva o úvěru neobsahuje žádné ustanovení, které by ji činilo zjevně nevýhodnou či neplatnou“, že „pokud spoléhali na to, že jim obsah smlouvy byl dostatečně přetlumočen ústně, a přesto se zavázali k takovému závazku, je to výsledkem pouze a jen jejich neopatrnosti, přičemž povinní neprokázali soudu, že by smlouva či k ní navázané dokumenty obsahovaly nějaká neplatná ujednání“.

5. K odvolání povinných Krajský soud v Brně – pobočka v Jihlavě usnesením ze dne 8. 8. 2022, č. j. 72 Co 33/2021-254, usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že „exekuce vedená podle pověření Okresního soudu v Třebíči ze dne 13. 9. 2018, č. j. 15 EXE 1869/2018-21, se k návrhu povinných ze dne 25. 3. 2020 zastavuje“ (výrok I), a dále rozhodl, že se povinným náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů nepřiznává (výrok II) a že oprávněná je povinna zaplatit soudnímu exekutorovi náklady exekuce ve výši 65 202,06 Kč (výrok III) a náhradu nákladů řízení státu na účet Krajského soudu v Brně, a to „vyplacené svědečné“ ve výši 254 Kč (výrok IV). Odvolací soud – poté, co k projednání a rozhodnutí věci dovodil příslušnost českých soudů – se zabýval tím, podle jakého hmotného práva se v projednávané věci posuzují otázky zástavního práva. Postupoval přitom podle ke dni 2. 2. 2009 (kdy byla účastníky uzavřena podkladová smlouva o úvěru) účinné Úmluvy o právu

rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřené k podpisu v Římě dne 19. června 1980, uveřejněné sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 64/2006 Sb. m. s. (dále také jen „Římská úmluva“). Vyslovil nesouhlas s názorem oprávněné o „vyloučení prolomení“ volby rakouského práva, kterou účastníci podle čl. 3 odst. 1 Římské úmluvy ve smlouvě o úvěru provedli, neboť k tomu nebyly splněny podmínky podle čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy spočívající v tom, že se jednalo o službu, která má být spotřebiteli poskytnuta výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště. Odvolací soud zde vzal v úvahu, že oprávněná sice sídlí v Rakouské republice, na její pobočce v Hardenu byl také pro povinné veden účet, nicméně nebylo prokázáno, že by úvěrová smlouva byla oběma stranami v Rakousku podepsána. Bylo naopak „zcela zjevné“, že povinní jednali o možnostech uzavření smlouvy, jejích podmínkách, které je nutno před uzavřením splnit a doložit, o způsobu zajištění dluhu zástavou se zprostředkující osobou F. L. v České republice, kde byla nesporně uzavřena zástavní smlouva, a to za přítomnosti pracovníků (ředitelů) oprávněné a L. B., která průběh jednání tlumočila. L. B., jako zplnomocněnou zástupkyní oprávněné v České republice, byli také povinní „kontaktováni při nesplácení a zesplatnění úvěru a za účelem jednání o uznání dluhu“. L. B. a F. L. „v několika případech zajistili převod, resp. úhradu splátky úvěru pro oprávněnou“. V České republice povinní uzavřeli i F. L. zprostředkovanou smlouvu o „investičním spoření“, jejímž účelem bylo „umořování dluhů ze smlouvy o úvěru“. „Souhrn těchto okolností“ potom podle odvolacího soudu vede k závěru, že „se pravidlo dle čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy o výlučném poskytnutí služby mimo stát bydliště povinných neuplatní, a naopak je nutno uzavřít ve smyslu prvního odseku čl. 5 odst. 2 římské úmluvy nejméně, že povinní nesmí být v důsledku volby rozhodného práva provedené stranami smlouvy zbaveni ochrany, kterou jim poskytují imperativní ustanovení práva země, v níž mají obvyklé bydliště, tedy práva českého (když ovšem aplikace těchto imperativních ustanovení vedla odvolací soud v konečném důsledku až k závěru o neplatnosti smlouvy úvěrové, jak bude vyloženo níže)“. Odvolací soud sice vyšel ze zjištění, že povinní úvěr podle uzavřené smlouvy o úvěru vyčerpali, že úvěr řádně nespláceli (ani na základě „Dohody o splátkách – prodloužení splatnosti“, kterou s oprávněnou uzavřeli) a že úvěr byl oprávněnou „nesporně zesplatněn“. Za nejvýznamnější z hlediska závěru o platnosti smlouvy o úvěru však považoval, že smlouva byla uzavřena výhradně v německém jazyce, který povinní neovládají, a že povinným v postavení spotřebitelů se nedostalo „dostatečné interpretace úvěrové smlouvy“ a „komplex souvisejících ujednání o volbě práva jiného státu, dohodě o příslušnosti rakouského soudu pro případ sporu, konkrétních podmínkách úročení, dalšího zajištění úvěru biankosměnkami, možnostech úvěr zesplatnit a dalších následcích prodlení, o způsobu započítávání plateb, poplatcích a v neposlední řadě pak akceptace (toliko v německém jazyce vyhotovených) Všeobecných obchodních podmínek poskytovatele úvěru jakožto nedílné součásti smluvních ujednání, zůstaly v zásadě povinným skryté, pročež nesrozumitelné“. S odkazem na ustálenou judikaturu dovolacího soudu (sp. zn. 21 Cdo 1760/2007 a 32 Cdo 4161/2010) týkající se „imperativních ustanovení tuzemského zákona, jimiž je poskytována ochrana spotřebitelům“, proto odvolací soud uzavřel, že „lze přisvědčit primární argumentaci povinných o neplatnosti sjednané úvěrové smlouvy (ve smyslu ustanovení § 37 občanského zákoníku …),“ a tedy „neexistenci závazku, který by mohl být zajištěn dle navazující smlouvy zástavní“. Za tohoto stavu má soud za to, že „nelze vést exekuci prodejem předmětných nemovitostí povinných z titulu oprávněnou navrhovaného zpeněžení zástavy a je nutno běžící exekuci ve smyslu § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. pro její nepřípustnost zastavit“.

6. Proti usnesení odvolacího soudu podala oprávněná dovolání. Dovolatelka namítá překvapivost rozhodnutí odvolacího soudu v jeho závěru o tom, že se posuzovaný závazkový vztah řídí českým právem; ač od začátku řízení poukazovala na to, že se právní vztahy ze smlouvy o úvěru řídí rakouským právem, nebyla o možnosti jiného právního posouzení soudem poučena. Odvolacím soudem nebyla poučena ani o tom, že listinu založenou v soudním spise na č. l. 70 – „Schválení žádosti o dohodu o splátkách z úvěrové smlouvy ze dne 8. 2. 2016“ může soud vyhodnotit i jinak než jako uznání dluhu, přestože na to, že se o uznání dluhu jedná, soustavně poukazovala. Vytýká též i „způsob, kterým bylo odvolací řízení vedeno“, pokud odvolací soud nechal povinné „přednášet

rozsáhlou povšechnou argumentaci," vůči které oprávněná nemohla „vést účinnou procesní obranu", a pokud „bylo těžiště dokazování přeneseno do odvolacího řízení". Odvolací soud nesprávně aplikoval čl. 5 odst. 4 Římské úmluvy, dovodil-li aplikační přednost čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy. Předmětem úvěrové smlouvy, tedy smlouvy o finanční službě, je poskytnutí finančních prostředků, které byly povinným „převedeny do dispozice" na pobočce oprávněné v Rakousku, když ve smlouvě o úvěru navíc strany sjednaly, že místem plnění jsou obchodní prostory poskytovatele úvěru. Závěr odvolacího soudu o tom, že k plnění ze smlouvy o úvěru došlo částečně na území České republiky, proto dovolatelka považuje za nesprávný. Odvolacímu soudu přesto vytýká i nesprávnou aplikaci čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy. Namítá, že ustanovení § 37 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, není imperativní normou, natož pak imperativní normou chránící spotřebitele ve smyslu rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. 32 Cdo 3337/2010, podle kterého „musí jít tedy o ustanovení, které bylo přijato přímo na ochranu spotřebitele, anebo ustanovení, jehož charakter je takový, že záměrným způsobem chrání slabší stranu smluvního vztahu". Navíc není zřejmé, jakým způsobem měli být povinní volbou rakouského práva zbaveni právní ochrany, když soud rakouské právo stran existence či neexistence obdobných ustanovení nezkoumal a s právem českým ho v žádném ohledu nesrovnával a nemohl tedy dovodit, že volba práva v jakémkoliv ohledu povinné ochrany zbavuje. Přes pochybnosti o platné volbě práva měl pak soud aplikovat čl. 8 Římské úmluvy. Nevyvodil-li odvolací soud žádné závěry z listiny „Schválení žádosti o dohodu o splátkách z úvěrové smlouvy ze dne 8. 2. 2016" (kterou oprávněná považovala za uznání dluhu co do výše a důvodu povinnými), ani nevysvětlil, proč ji při svém rozhodnutí nezohlednil, je rozhodnutí soudu z tohoto důvodu nepřezkoumatelné. Oprávněná se přitom dovolává hmotněprávních účinků uznání dluhu podle rakouského práva, podle nějž uzavřením této dohody mezi stranami došlo k tzv. pravému neboli konstitutivnímu uznání dluhu, které je podle rakouského práva považováno za zvláštní případ dohody o narovnání. V případě, že by se závazkový vztah účastníků řídil českým právem, podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2000, sp. zn. 29 Cdo 2854/99, platí, že se „obrací důkazní břemeno k tíži strany, která dluh uznala", přičemž nejasné okolnosti vzniku závazku k vyvrácení této domněnky zásadně nepostačují. Odvolací soud se ani nezabýval tím, zda povinní tím, že na svůj dluh platili ve splátkách, tento dluh opakovaně konkludentně uznali, ani oddělitelností té části úvěrové smlouvy, kterou povinní vzhledem ke svému chování (i přes neznalost německého jazyka) znali, od ostatních částí smlouvy. Na základě uvedeného dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací [§ 10a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.")] po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Přípustnost dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. nemohou založit námitky dovolatelky o překvapivosti rozhodnutí odvolacího soudu (v závěru o tom, že se posuzovaný závazkový vztah řídí českým právem, a v důsledku neposkytnutí poučení o tom, že listinu „Schválení žádosti o dohodu o splátkách z úvěrové smlouvy ze dne 8. 2. 2016" může soud vyhodnotit i jinak než jako uznání dluhu), námitky o „způsobu, kterým bylo odvolací řízení vedeno", pokud odvolací soud nechal povinné

„přednášet rozsáhlou povšechnou argumentaci," vůči které oprávněná nemohla „vést účinnou procesní obranu", a pokud „bylo těžiště dokazování přeneseno do odvolacího řízení", a námitky o nepřihlédnutí k listině „Schválení žádosti o dohodu o splátkách z úvěrové smlouvy ze dne 8. 2. 2016", a nevysvětlení jejího nezohlednění. Uvedené námitky nejsou dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. (způsobilým založit přípustnost dovolání), ale představují jen tzv. jinou vadu řízení ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.

11. Namítá-li dovolatelka, že odvolací soud se nezabýval, zda povinní tím, že na svůj dluh platili ve splátkách, tento dluh opakovaně konkludentně uznali, ani oddělitelností té části úvěrové smlouvy, kterou povinní vzhledem ke svému chování (i přes neznalost německého jazyka) znali, od ostatních částí smlouvy, jedná se o pouhou kritiku právního posouzení věci odvolacím soudem, aniž by dovolání v této části obsahovalo vymezení předpokladů přípustnosti dovolání, které je povinnou náležitostí tohoto mimořádného opravného prostředku. V případech, v nichž dovolání může být přípustné jen podle § 237 o. s. ř., je dovolatel podle ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. povinen v dovolání pro každý dovolací důvod vymezit, které z tam uvedených hledisek přípustnosti považuje za splněné, tj. od jaké (konkrétní) ustálené rozhodovací praxe se v rozhodnutí odvolací soud odchýlil, která konkrétní otázka hmotného či procesního práva má být dovolacím soudem vyřešena nebo je rozhodována rozdílně, případně od kterého (svého dříve přijatého) řešení se dovolací soud má odchýlit. Pouhá kritika právního posouzení odvolacího soudu ani citace (části) textu ustanovení § 237 o. s. ř. nepostačují (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1559/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 32 Cdo 1389/2013, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2488/2013). K přípustnosti dovolání nepostačuje ani vymezení jednotlivých dovolacích námitek, aniž by společně s nimi byla vymezena otázka přípustnosti dovolání, neboť dovolací řízení nemá být bezbřehým přezkumem, v němž procesní aktivitu stran nahrazuje soud (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 21 Cdo 3628/2021). Otázku přípustnosti dovolání si není oprávněn vymezit sám dovolací soud, neboť tím by narušil zásady, na nichž spočívá dovolací řízení, zejména zásadu dispoziční a zásadu rovnosti účastníků řízení. Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že pokud občanský soudní řád vyžaduje a Nejvyšší soud posuzuje splnění zákonem stanovených formálních náležitostí dovolání, nejedná se o přepjatý formalismus, ale o zákonem stanovený postup (srov. například usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 1092/15). Uvedenými námitkami oprávněné se proto dovolací soud nemohl zabývat.

12. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci (mimo jiné) zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že oprávněná (banka se sídlem v Rakouské republice) s povinnými (s bydlištěm v České republice) uzavřela dne 2. 2. 2009 smlouvu o jednorázovém úvěru č. 10.003.283, kterou se oprávněná zavázala poskytnout povinným úvěr ve výši 35 000 EUR a povinní se zavázali úvěr splatit v osmdesáti splátkách, že smlouva byla uzavřena v německém jazyce (v německém jazyce byly též obchodní podmínky a přehled poplatků), který povinní neovládají, že k zajištění pohledávky oprávněné ze smlouvy o úvěru byla dne 2. 2. 2009 uzavřena zástavní smlouva, kterou s oprávněnou jako zástavce uzavřela I. P., že na základě uzavřené smlouvy o úvěru povinní sjednaný úvěr čerpali, avšak v dohodnutých splátkách řádně nespláceli a oprávněná proto přistoupila k zesplatnění úvěru.

13. Za tohoto skutkového stavu věci závisí napadené usnesení odvolacího soudu (mimo jiné) na vyřešení otázky, zda smlouva o úvěru je smlouvou o poskytnutí služeb, podle které mají být služby spotřebiteli ve smyslu čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště, a případně otázky, jaká ustanovení právního řádu země obvyklého bydliště spotřebitele se považují za imperativní ustanovení, jejichž ochrany nemůže být spotřebitel v důsledku volby rozhodného práva zbaven ve smyslu čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy. Protože tyto otázky

v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyly řešeny, je dovolání proti usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

14. Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání oprávněné je opodstatněné.

15. Protože v posuzovaném případě má vymáhaná pohledávka původ ve smlouvě o jednorázovém úvěru č. 10.003.283 uzavřené dne 2. 2. 2009, která má vztah k právu různých zemí, postupuje se při určení rozhodného práva podle Římské úmluvy, k níž Česká republika přistoupila dne 14. 4. 2005, kdy byla v Lucemburku podepsána Úmluva o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Úmluvě o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřené k podpisu v Římě dne 19. 6. 1980, a k Prvnímu a Druhému protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem Evropských společenství, se kterou vyslovil souhlas Parlament České republiky a kterou prezident republiky ratifikoval (viz čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů; srov. též § 2 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31. 12. 2013, a čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy). Posouzení, zda má být rozhodné právo určeno podle Římské úmluvy, nebylo ani dovoláním zpochybněno.

16. Podle čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy (s rubrikou Oblast působnosti) tato úmluva se použije na závazky ze smluv, které mají vztah k právu různých zemí.

17. Čl. 3 odst. 1 Římské úmluvy (s rubrikou Svobodná volba práva) stanoví, že smlouva se řídí právem, které si strany zvolí, že volba musí být vyjádřena výslovně nebo vyplývat s dostatečnou jistotou z ustanovení smlouvy nebo okolností případu a že svou volbou mohou strany zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu, nebo pouze pro její část. Právo určené na základě této úmluvy se použije i v případě, že se jedná o právo státu, který není smluvním státem (čl. 2 Římské úmluvy).

18. Čl. 5 Římské úmluvy (s rubrikou Spotřebitelské smlouvy) ve svém odstavci 1 stanoví, že tento článek se vztahuje na smlouvy, jejichž předmětem je dodání zboží nebo poskytnutí služeb určité osobě („spotřebiteli“) za účelem, který nelze považovat za výkon povolání nebo provozování živnostenské činnosti spotřebitele, a na smlouvy o poskytnutí úvěru na takové obchody.

19. Podle čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy bez ohledu na článek 3 nesmí být spotřebitel v důsledku volby rozhodného práva provedené stranami zbaven ochrany, kterou mu poskytují imperativní ustanovení práva země, v níž má obvyklé bydliště, pokud

- uzavření smlouvy v této zemi předcházela nabídka určená výslovně spotřebiteli nebo reklama a spotřebitel v této zemi uskutečnil všechny nezbytné úkony směřující k uzavření smlouvy, nebo

- druhá strana nebo její zmocněnec obdrželi objednávku od spotřebitele v této zemi, nebo

- smlouva je smlouvou o koupi zboží a spotřebitel cestoval z této země do jiné země, kde učinil svou objednávku, jestliže byla tato cesta organizována prodávajícím se záměrem podnítit spotřebitele ke koupi.

20. Podle čl. 5 odst. 3 Římské úmluvy bez ohledu na článek 4 se smlouvy, na něž se tento článek vztahuje, v případě neexistence volby rozhodného práva podle článku 3 řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, byly-li uzavřeny za okolností uvedených v odstavci 2 tohoto článku.

21. Podle čl. 5 odst. 4 Římské úmluvy tento článek se nevztahuje na

a) přepravní smlouvy,

b) smlouvy o poskytování služeb, mají-li být služby spotřebiteli poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště.

22. Čl. 3 Římské úmluvy vychází ze smluvní autonomie jako základní zásady komunitárního smluvního práva, jakož i vlastní kolizní úpravy obsažené v Římské úmluvě. Strany smlouvy (dvoustranné či vícestranné) si mohou zvolit (dohodnout) právní řád, kterým se bude řídit jimi uzavřená smlouva. Úprava obsažená v čl. 5 Římské úmluvy představuje výjimku z tohoto obecného pravidla, jež je výrazem dalšího principu smluvního závazkového práva Evropské unie – ochrany spotřebitele coby slabší smluvní strany. Požadavek na ochranu spotřebitele se zde projevuje tím, že u spotřebitelských smluv uvedených v čl. 5 odst. 1 Římské úmluvy je při volbě práva autonomie vůle stran omezena. Pro případ, že smluvní strany zvolí právo, které je odlišné od práva země obvyklého bydliště spotřebitele a které neobsahuje stejnou úroveň ochrany práv spotřebitele, čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy spotřebitele chrání tím, že stanoví omezení pro aplikaci zvoleného hmotného práva, zakazuje-li, aby spotřebitel byl v důsledku volby rozhodného práva provedené stranami zbaven ochrany, kterou mu poskytují imperativní ustanovení práva země, v níž má obvyklé bydliště. Tato úprava poskytující ochranu v oblasti spotřebitelských smluv se ovšem neprosadí u smluv (jinak spadajících do výčtu smluv uvedeného v čl. 5 odst. 1 Římské úmluvy), které jsou podle čl. 5 odst. 4 Římské úmluvy z působnosti kolizních norem pro spotřebitelské smlouvy vyloučeny.

23. Dovolací soud předesílá, že otázka, zda smlouva o jednorázovém úvěru č. 10.003.283 uzavřená účastníky dne 2. 2. 2009 je spotřebitelskou smlouvou ve smyslu čl. 5 odst. 1 Římské úmluvy, nebyla dovolacímu přezkumu otevřena, a z posouzení učiněného odvolacím soudem, že se o takovou spotřebitelskou smlouvu jedná, proto dovolací soud vychází.

24. V čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy je stanovena výluka, podle které se ustanovení poskytující ochranu v oblasti spotřebitelských smluv nevztahují na „smlouvy o poskytování služeb, mají-li být služby spotřebiteli poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště“. Z hlediska aplikace uvedeného ustanovení je tedy významné určení místa výlučného poskytnutí služby. Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) se výkladem čl. 5 odst. 4 Římské úmluvy [a jazykově totožným čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) – dále jen „nařízení Řím I“] zabýval v rozsudku (prvního senátu) ze dne 3. 10. 2019, ve věci C-272/18, Verein für Konsumenteninformation proti TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co KG, bod 42-54. V rozsudku formuloval závěr, že „dotčenou výluku tedy nelze vykládat v tom smyslu, že se výrazem ‚mají-li být […] poskytnuty‘ ve smyslu čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I [obdobně čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy – pozn. dovolacího soudu] rozumí smluvně stanovená povinnost poskytnout služby na určitém místě, protože jinak by bylo takovému poskytovateli služeb … umožněno, aby si na úkor cíle spočívajícího v ochraně spotřebitele zvolil rozhodné právo tak, že použije smluvní ujednání určující místo poskytnutí služby“, a že „je třeba ověřit, zda ze samotné podstaty dohodnutých služeb vyplývá, že je lze v plném rozsahu poskytnout pouze mimo stát, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště“. Dále potom upřesnil, že „pokud se místo fyzického plnění nachází v jiné zemi, než ve které z něj spotřebiteli plyne prospěch …, je třeba mít za to, že služby jsou poskytovány ‚výlučně‘ mimo členský stát, ve kterém má spotřebitel obvyklé bydliště, pouze tehdy, když spotřebitel nemá možnost získat z těchto služeb prospěch ve státě svého bydliště a musí za tímto účelem odjet do zahraničí“.

25. Soudní dvůr zde při svém rozhodování vyšel též ze „Zprávy ohledně Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy“ vypracované milánským profesorem Mariem Giulianem a profesorem pařížské univerzity Paulem Lagardem, uveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie, C 282, sv. 23, ze dne 31. 10. 1980, s. 1 až 50, dostupné na webových stránkách eur-lex.europa.eu (tzv. „Giulianova

a Lagardova zpráva“), která čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy spojuje se smlouvami o „poskytování služeb (například ubytování v hotelu nebo jazykový kurz), které jsou poskytovány výlučně mimo území státu, kde má spotřebitel bydliště“, kdy „nemůže spotřebitel rozumně očekávat, že se právo státu jeho původu použije odchylně od obecných pravidel článků 3 a 4“. Rovněž tuzemská odborná literatura (viz BĚLOHLÁVEK, A. Římská úmluva, Nařízení Řím I. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1064) klade důraz na vlastní povahu poskytovaných služeb, jestliže uvádí, že „se musí jednat o služby, které již svou podstatou jsou poskytovány v zahraničí“, že „typické je to například v případě ubytovacích služeb v zahraničí, absolvování školení (kurzu, jazykové výuky apod.) v zařízení nebo při akci konané v zemi odlišné od státu obvyklého bydliště spotřebitele“, že „z dosahu kolizní úpravy čl. 6 odst. 1 a odst. 2 Nařízení (obdobně čl. 5 odst. 2 a 3 Římské úmluvy – pozn. dovolacího soudu) jsou tak vyňaty jen ty služby, které již svou podstatou v konkrétním případě nelze poskytnout jinde než v zemi odlišné od země obvyklého bydliště spotřebitele nebo kde by poskytnutí takové služby v zemi obvyklého bydliště spotřebitele bylo dle všech okolností konkrétního smluvního vztahu neúčelné, nevhodné, příp. též neobvyklé“.

26. Z uvedeného vyplývá, že při řešení otázky, které místo lze ve smyslu čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy považovat za místo, kde mají být služby spotřebiteli poskytnuty (za autonomního výkladu tohoto ustanovení), se neuplatní závěr, k němuž rozhodovací praxe Soudního dvora dospěla při řešení otázky, které místo lze považovat za místo poskytnutí služby ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. b) odrážky druhé nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (tzv. „nařízení Brusel I bis“), podle kterého – s výjimkou případu, kdy je dohodnuto jinak – je místem, kde byly poskytnuty služby ve smyslu čl. 7 bodu 1 písm. b) druhé odrážky nařízení Brusel I bis, v případě poskytnutí úvěru úvěrovou institucí místo, kde má tato instituce sídlo [srov. rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 15. 6. 2017, ve věci C-249/16, Saale Kareda proti Stefanu Benkömu, bod 46].

27. Pro posouzení místa, kde mají být spotřebiteli poskytnuty služby ze smlouvy o úvěru, není z hlediska čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy významné sídlo úvěrové instituce (banky), ale ověření, zda dohodnutou službu lze v plném rozsahu poskytnout pouze mimo stát, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště. Poskytnutí služby ze smlouvy o úvěru spočívá v předání peněžních prostředků úvěrovou institucí úvěrovanému za úplatu, kterou úvěrovaný platí v zásadě ve formě úroků (srov. již uvedený rozsudek C-249/16, bod 36). Ze samotné povahy služby (v době běžně používané komunikace na dálku a bezhotovostního platebního styku) je potom zřejmé, že službu lze poskytnout i ve státě, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště, a že není nezbytné, aby za účelem uskutečnění služby (poskytnutí finančních prostředků) musel spotřebitel odjet do zahraničí; vlastní způsob čerpání úvěru a skutečnost, zda za tímto účelem spotřebitel vyjel do zahraničí, na uvedené povaze služby nic nemění. Lze proto uzavřít, že smlouva o úvěru není smlouvou, na základě které mají být ve smyslu čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy služby spotřebiteli poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště.

28. Odvolací soud tedy (i když nikoliv na základě zcela přiléhavých důvodů) dospěl ke správnému závěru, že se v projednávané věci „pravidlo dle čl. 5 odst. 4 písm. b) Římské úmluvy o výlučném poskytnutí služby mimo stát bydliště povinných neuplatní, a naopak je nutno uzavřít ve smyslu prvního odseku čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy nejméně, že povinní nesmí být v důsledku volby rozhodného práva provedené stranami smlouvy zbaveni ochrany, kterou jim poskytují imperativní ustanovení práva země, v níž mají obvyklé bydliště, tedy práva českého“. S navazujícím závěrem o možnosti posouzení platnosti účastníky uzavřené smlouvy o jednorázovém úvěru podle ustanovení § 37 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“ nebo „občanský zákoník“), jako imperativního ustanovení ve smyslu čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy, však již Nejvyšší soud nesouhlasí.

29. Při výkladu výrazu „imperativní ustanovení“ užitého v čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy dovolací soud postupoval obdobným způsobem, jako velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu při výkladu stejného výrazu užitého v čl. 6 odst. 1 Římské úmluvy upravujícím omezení autonomie vůle stran při volbě práva v individuálních pracovních smlouvách [srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2022, sp. zn. 31 Cdo 833/2022, uveřejněný pod č. 32/2023 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 32/2023“)].

30. Z hlediska systematického výkladu je podstatné, že čl. 3 odst. 3 Římské úmluvy stanoví, že v případě, že všechny ostatní okolnosti v okamžiku volby souvisejí pouze s jednou zemí, nesmí být skutečností, že si strany zvolily cizí právo, ať již je volba práva spojena s volbou zahraničního soudu či nikoli, dotčeno použití právních ustanovení, od nichž se podle práva dotyčné země nelze smlouvou odchýlit („imperativní ustanovení“). Ustanovení čl. 3 odst. 3 Římské úmluvy tak omezuje volbu práva, kterým se bude řídit smlouva; stejně tak potom činí nejen čl. 6 odst. 1 Římské úmluvy v případě pracovní smlouvy (jak uvádí R 32/2023), ale i čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy, jde-li o spotřebitelskou smlouvu, neboť z něj vyplývá, že smluvní strany nemohou prostřednictvím dohody vyloučit použití imperativních ustanovení práva, která poskytují ochranu spotřebiteli a kterými by se smlouva řídila v případě neexistence volby práva. Naproti tomu čl. 7 Římské úmluvy (obsahující rovněž výraz „imperativní ustanovení“) omezuje použití rozhodného práva.

31. Nejvyšší soud potom v R 32/2023 (s přihlédnutím k závěrům tuzemské i zahraniční odborné literatury uvedené v bodu 21-23 uvedeného rozhodnutí) formuloval závěr, že obsah výrazu „imperativní ustanovení“ užitý v kontextu čl. 6 odst. 1 Římské úmluvy je odlišný a širší než imperativní ustanovení ve smyslu čl. 7 Římské úmluvy, mezi něž patří pouze normy, které jsou z důvodu svého politického, ekonomického či společenského významu natolik důležité pro určitý stát, že je nutné je použít bez ohledu na rozhodné právo (mezinárodně kogentní normy), kdežto imperativní ustanovení podle čl. 6 odst. 1 Římské úmluvy zahrnují (vnitrostátně) kogentní ustanovení právního řádu určeného podle čl. 6 odst. 2 Římské úmluvy, která stanovují určitý standard ochrany zaměstnance a od nichž se nelze podle daného právního řádu smlouvou odchýlit. Právě tato ustanovení omezují zvolené právo v rozsahu, ve kterém neposkytuje zaměstnanci stejný či vyšší standard ochrany.

32. Vzhledem k tomu, že ustanovení čl. 3 odst. 3, čl. 5 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 Římské úmluvy patří do stejné skupiny norem omezujících volbu práva v zájmu chráněných osob, jímž nesmí být provedenou volbou odňata ochrana stanovená ustanoveními, od nichž se podle práva dotyčné země nelze smlouvou odchýlit (imperativními ustanoveními), není důvod, aby obsah výrazu „imperativní ustanovení“ užitý v kontextu čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy nebyl vykládán obdobně. Takto uvedené ustanovení ostatně vnímá i tuzemská odborná literatura, která ve vztahu k čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy hovoří o „tzv. materializované kolizní úpravě“, která „omezuje účinky volby práva určitým standardem ochrany dle kogentních předpisů státu, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště“, a „soud tak posuzuje především standard ochrany poskytované spotřebiteli v zemi jeho obvyklého bydliště podle tamních předpisů“ a „takový standard pak posuzuje se spotřebitelskou ochranou dle rozhodného práva zvoleného stranami“ (viz BĚLOHLÁVEK, A., op. cit., s. 1057-1059); stejný autor též na jiném místě uvádí, že „předmětný mechanismus (princip) je tak ve své podstatě shodný jak u pracovněprávních vztahů, tak u vztahů spotřebitelských (smluvních)“ [viz BĚLOHLÁVEK, A., op. cit., s. 1243]. Stejně čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy vnímá i tzv. „Giulianova a Lagardova zpráva“, podle které ustanovení „ztělesňuje zásadu, že volba zákona ve spotřebitelské smlouvě nemůže zbavit spotřebitele ochrany, kterou mu poskytuje země, v níž má své obvyklé bydliště“.

33. Nejvyšší soud proto uzavírá, že obsah výrazu „imperativní ustanovení“ užitý v kontextu čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy zahrnuje (vnitrostátně) kogentní ustanovení právního řádu země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, která stanovují určitý standard ochrany spotřebitele a od nichž se nelze podle daného právního řádu smlouvou odchýlit. Právě tato ustanovení omezují zvolené právo v

rozsahu, ve kterém neposkytuje spotřebiteli stejný či vyšší standard ochrany. Pokud tedy spotřebitelská smlouva splňuje podmínky uvedené v čl. 5 odst. 1 Římské úmluvy, mohou si strany této smlouvy v souladu s čl. 3 odst. 1 Římské úmluvy zvolit rozhodné právo pro uvedenou smlouvu, avšak dotčený spotřebitel nesmí být v důsledku této volby zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit a jež by se jinak použila v případě neexistence volby práva na základě čl. 5 odst. 3 Římské úmluvy, která stanoví, že taková smlouva se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště [srov. rozsudek Soudního dvora (sedmého senátu) ze dne 14. 9. 2023, ve věci C-632/21, JF a NS proti Diamond Resorts Europe Limited (Sucursal en Espana) a další, bod 77, přijatý k obdobnému čl. 6 nařízení Řím I].

34. Za takové imperativní ustanovení nelze považovat každé kogentní ustanovení, jehož aplikace v konkrétním závazkovém vztahu slouží k ochraně smluvní strany, která je spotřebitelem. Ve smyslu článku 3 Směrnice Rady ES č. 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách za ustanovení směřující k ochraně spotřebitele je třeba považovat takové ustanovení, které chrání slabší stranu proti silnější, tj. že upravuje vztah dvou subjektů ve výrazně nerovnovážném postavení. Musí jít tedy o ustanovení, které bylo přijato přímo na ochranu spotřebitele, anebo ustanovení, jehož charakter je takový, že záměrným způsobem chrání slabší stranu smluvního vztahu (srov. – dovolatelkou odkazovaný – rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. 32 Cdo 3337/2010, uveřejněný pod č. 135/2012 Sb. rozh. obč.). Ustanovení o právních úkonech obsažená v hlavě čtvrté občanského zákoníku (§ 34 až 51) proto nelze považovat za ustanovení, která stanoví určitý standard ochrany spotřebitele a od nichž se nelze podle daného právního řádu smlouvou odchýlit. Za imperativní ustanovení ve smyslu čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy tak odvolací soud (jak z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplývá) nesprávně považoval ustanovení § 37 obč. zák. o neplatnosti právních úkonů.

35. Požadavek, že spotřebitel nesmí být v důsledku volby rozhodného práva provedené stranami zbaven ochrany, kterou mu poskytují imperativní ustanovení práva země, v níž má obvyklé bydliště, stanovený čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy neznamená – jak dovozoval odvolací soud – automatické uplatnění imperativních ustanovení práva země obvyklého bydliště spotřebitele. Podle komentářové literatury [srov. – vzhledem k obdobné úpravě obsažené v čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy a v čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I – ROZEHNALOVÁ, N. a kol. Nařízení Řím I, Nařízení Řím II. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2021, dostupné v ASPI (Článek 6 – Spotřebitelské smlouvy)] se uplatní postup, kdy „z hlediska metodologie a aplikace článku 6 odst. 2 musí soudce ex offo nejdříve ověřit, zda došlo k platné volbě práva dle článku 3 odst. 1 a odst. 4 nařízení Řím I. Soudce dále konstatuje rámec a obsah kogentních ochranných norem místa obvyklého bydliště spotřebitele. Tyto normy porovná s obsahem zvoleného práva. Soudce je povinen porovnat normy práva země obvyklého bydliště a zvoleného práva jako celek, aby získal všeobecnou představu o úrovni ochrany v určitém konkrétním případě (Gesamtbetrachtung auf der Grundlage des konkreten Prozessbegehrens, Calliess, 2015, s. 190). Soudce následně ověří, zda zvolené právo poskytuje spotřebiteli nižší, vyšší nebo stejnou úroveň ochrany, jako právo místa obvyklého bydliště spotřebitele. Pokud je úroveň ochrany nižší, zvolené právo se nepoužije (Ragno in Ferrari, 2015, s. 237; Martiny in v. Hein, 2018, marg. 58-59).“

36. Z uvedeného porovnání právní úpravy místa obvyklého bydliště spotřebitele a zvolené právní úpravy vychází též Bělohlávek (srov. shora bod 32). Ten dále dodává, že „soud tak pro posouzení standardu ochrany dle zvoleného práva a toho, který by byl určen podle osobního statutu spotřebitele ve smyslu čl. 6 odst. 1 Nařízení (obdobně čl. 5 odst. 2 Římské úmluvy – pozn. dovolacího soudu), může aplikovat úpravu zvoleného legis causae i přesto, je-li posuzovaná otázka upravena v kogentních předpisech práva státu obvyklého bydliště spotřebitele, dojde-li k závěru, že tím není spotřebitel zbaven ochrany poskytované mu právem jeho domovského státu a že standard ochrany je v obou případech shodný“. Zdůrazňuje též, že „je přirozeně možné a nebude nikterak neobvyklá situace, kdy bude lex electa poskytovat spotřebiteli dokonce vyšší standard ochrany, než by tomu

bylo v případě, kdyby bylo použito výlučně práva určeného podle navázání na obvyklé bydliště spotřebitele“ (viz BĚLOHLÁVEK, A., op. cit., s. 1060).

37. Protože usnesení odvolacího soudu není – jak vyplývá z výše uvedeného – správné a protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud toto usnesení (aniž by se zabýval námitkami dovolatelky uvedenými výše v bodu 10, neboť výsledek posouzení těchto námitek by na rozhodnutí dovolacího soudu nemohl nic změnit) zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc vrátil odvolacímu soudu (Krajskému soudu v Brně) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Plat
- Podnájem bytu (exkluzivně pro předplatitele)
- Pojištění (exkluzivně pro předplatitele)
- Předkupní právo (exkluzivně pro předplatitele)
- Restituce (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitel (exkluzivně pro předplatitele)
- Odporová žaloba
- Autonomie vůle (exkluzivně pro předplatitele)
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Střídavá péče (exkluzivně pro předplatitele)
- Styk dítěte s rodičem (exkluzivně pro předplatitele)